

Datum van inontvangstneming : 19/08/2022

Zaak C-468/22**Verzoek om een prejudiciële beslissing****Datum van indiening:**

14 juli 2022

Verwijzende rechter:

Spetsializiran nakazatelen sad (Bulgarije)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

13 juli 2022

Verdachte:

VB

BESLISSING

Datum: 13 juli 2022

Sofia

Spetsializiran nakazatelen sad

[omissis]

[omissis]

[omissis]

[omissis]

[omissis]

na onderzoek [omissis]

wegens een strafzaak waarbij de strafvervolgning toelaatbaar is [omissis]

Op de procedure zijn de artikelen 485 e.v. van de Nakazatelno-protsesualen kodeks (wetboek van strafvordering; hierna: „NPK”) en artikel 267, tweede alinea, VWEU van toepassing.

1. In zaak C-430/22 heeft de verwijzende rechter gewezen op de krachtens artikel 8, lid 4, tweede volzin, van richtlijn 2016[/]343 op hem rustende verplichting om een bij verstek veroordeelde persoon in kennis te stellen van zijn recht op een nieuw proces. Na de indiening van dat verzoek om een prejudiciële beslissing is gebleken dat dezelfde moeilijkheid zich voordoet met betrekking tot een ander feit dat mogelijkerwijs moet worden meegedeeld, namelijk de

verplichting om in persoon te verschijnen voor de rechter die beslist op het verzoek om een nieuw proces. Allereerst zijn er evenwel twijfels over de verenigbaarheid van deze verplichting met artikel 9 van richtlijn 2016/343.

2. Om die reden moet aan het Hof van Justitie van de Europese Unie de volgende vraag worden voorgelegd met het oog op een prejudiciële beslissing:

Is het met artikel 9 van richtlijn 2016/343 en het doeltreffendheidsbeginsel verenigbaar dat een nationale bepaling als artikel 423, lid 3, NPK vereist dat een persoon die een verzoek om een nieuw proces indient omdat hij afwezig was en zich niet een van de in artikel 8, lid 2, [van de richtlijn] genoemde gevallen voordeed, in persoon voor de rechter verschijnt om dat verzoek ten gronde te laten behandelen?

FEITEN VAN HET HOOFDGEDING

3. VB is ervan beschuldigd van deelname aan een criminele organisatie samen met een aantal andere personen, met het doel zich te verrijken door het telen en distribueren van drugs, alsmede van wapenbezit, strafbaar gesteld in artikel 321, lid 3, punt 2, juncto lid 2, van de Nakazatelen kodeks (wetboek van strafrecht; hierna: „NK”), van het gezamenlijk bezit van drugs en drugsprecursoren in drie gevallen, strafbaar gesteld in artikel 354a, lid 2 en lid 1, juncto artikel 20, lid 2, NK, en van het gezamenlijk bezit van vuurwapens en munitie zonder de vereiste vergunning, strafbaar gesteld in artikel 339, lid 1, juncto artikel 20, lid 2, NK. Voor elk van deze strafbare feiten zijn vrijheidsstraffen vastgesteld, van 3 tot 10 jaar voor het eerste, van 3 tot 10 jaar en van 5 tot 15 jaar voor het tweede, en van 2 tot 8 jaar voor het derde strafbare feit.

4. De procedure wordt gevoerd in afwezigheid van VB. Tot op heden is hij niet officieel op de hoogte gebracht van de beschuldigingen tegen hem. Bovendien is hij niet in kennis gesteld van de ontvangst van de tenlastelegging door de rechter, noch van de datum en de plaats van de terechtzitting, noch van de gevolgen van zijn verstek.

5. De reden hiervoor is dat hij niet kan worden gevonden. Tijdens het vooronderzoek is de verdachte gevlucht kort voordat de politie stappen kon ondernemen om hem aan te houden. Er is ook een Europees aanhoudingsbevel tegen hem uitgevaardigd, maar hij kon niet worden gelokaliseerd. Daarom is hij niet in kennis gesteld van de beschuldiging tegen hem. In het kader van de gerechtelijke procedure is opnieuw een opsporingsbericht voor hem verspreid, maar hij werd niet gevonden.

6. Tijdens het vooronderzoek en de gerechtelijke procedure is hij vertegenwoordigd door drie ambtshalve toegewezen advocaten. Geen van hen heeft hem ooit gezien of contact gehad met hem of zijn familie.

7. De procedure is nog steeds aanhangig. Zij loopt al twee jaar. De meeste bewijzen zijn al verzameld. Er bestaat een zekere waarschijnlijkheid dat VB wordt veroordeeld en met name dat hij wordt veroordeeld tot een vrijheidsstraf, die hij daadwerkelijk zou moeten uitzitten.

8. Dit geeft de verwijzende rechter reden tot bezorgdheid.

Krachtens de nationale bepalingen heeft VB het recht te verzoeken om een nieuw proces op de enkele grond dat hij niet heeft deelgenomen aan de terechtzitting (zie de punten 10-14 hieronder).

De nationale bepalingen voorzien evenwel in zijn persoonlijke verschijning als voorwaarde voor het onderzoek van de gegrondheid van het verzoek om een nieuw proces (zie de punten 18-21 hieronder).

Er bestaan twijfels of dit vereiste niet in strijd is met artikel 9 van richtlijn 2016/343.

UNIERECHTELIJKE BEPALINGEN

9. Richtlijn (EU) 2016/343 van het Europees Parlement en de Raad van 9 maart 2016 betreffende de versterking van bepaalde aspecten van het vermoeden van onschuld en van het recht om in strafprocedures bij de terechtzitting aanwezig te zijn (PB 2016, L 65; hierna: „richtlijn 2016/343”).

NATIONALE WETTELIJKE BEPALINGEN

Nakazatelen kodeks (wetboek van strafrecht, Bulgarije), gepubliceerd in DV nr. 26 van 2 april 1968, laatstelijk gewijzigd: DV nr. 84 van 8 oktober 2021;

Nakazatelno-protsesualen kodeks (wetboek van strafvordering, Bulgarije), gepubliceerd in DV nr. 86 van 28 oktober 2005, laatstelijk gewijzigd: DV nr. 32 van 26 april 2022.

10. Artikel 423, lid 1, NPK luidt:

„Binnen zes maanden nadat hij kennis heeft genomen van de onherroepelijke strafrechtelijke veroordeling [...], kan de bij verstek veroordeelde persoon verzoeken om hervatting van de strafprocedure door zich te beroepen op zijn afwezigheid in de strafprocedure”.

11. Commentaar bij deze bepaling: indien een persoon is veroordeeld in een gerechtelijke procedure waaraan hij niet heeft deelgenomen en niet officieel in kennis is gesteld van de tegen hem ingebrachte beschuldiging, heeft hij krachtens artikel 423, lid 1, NPK recht op een nieuw proces.

De officiële kennisgeving van de beschuldiging is de betekening van de tenlastelegging overeenkomstig artikel 219 NPK. Dit is een bijzondere procedure waarbij de voor de strafvervolgning verantwoordelijke autoriteit de betrokkene officieel en formeel ter kennis brengt dat tegen hem een dergelijke strafvervolgning wordt ingesteld. Deze kennisgeving omvat de mededeling van het strafbare feit dat zou zijn gepleegd, de verdere feiten die de wettelijke bestanddelen van het strafbare feit vervullen en de juridische kwalificatie van dat strafbare feit.

[De] hervatting van de procedure houdt in dat de bij verstek gewezen beslissing wordt vernietigd en dat de zaak ten gronde opnieuw wordt behandeld in aanwezigheid van de verdachte, zodat zijn volledige persoonlijke deelname wordt gewaarborgd.

12. In het hoofdgeding staat onbetwistbaar vast dat de tenlastelegging niet aan VB is betekend. Ook in de gerechtelijke fase van de strafprocedure is hij hiervan niet op de hoogte gesteld. Derhalve kent het nationale recht VB uitdrukkelijk het recht toe om na een eventuele veroordeling te verzoeken om een nieuw proces en dit te verkrijgen.

13. Op grond van artikel 423, lid 1, NPK is een nieuw proces toelaatbaar indien de bij verstek veroordeelde persoon daar om verzoekt. Dit verzoek – dat schriftelijk moet worden gedaan – is op zichzelf voldoende. Het verzoek moet worden ingediend binnen een termijn van zes maanden nadat de veroordeelde kennis heeft genomen van zijn veroordeling.

14. Derhalve kennen de nationale bepalingen VB het recht toe te verzoeken om een nieuw proces en dit te verkrijgen. In zoverre is dit in overeenstemming met het Unierecht.

---

15. Artikel 423, lid 2, NPK luidt:

„Het verzoek schort de uitvoering van de straf niet op, tenzij de rechter anders bepaalt.”

16. Commentaar bij deze bepaling: zij moet worden gezien in samenhang met artikel 424, leden 2 tot en met 4, en artikel 425, lid 2, NPK, die voorzien in een bijzondere gerechtelijke procedure voor de behandeling van het verzoek om een nieuw proces. Volgens artikel 424, lid 2, NPK is enkel een verzoek om een nieuw proces niet voldoende. Het moet door een rechter worden behandeld tijdens een speciale terechtzitting in aanwezigheid van de openbare aanklager en de veroordeelde. De rechter hoort deze personen en doet uitspraak. Bij deze beslissing vernietigt hij het strafvonnis en verwijst hij de zaak terug voor een nieuwe behandeling.

17. Het verzoek om een nieuw proces leidt dus op zichzelf niet tot een opschorting van de uitvoering van de vrijheidsstraf. Slechts bij wijze van

uitzondering kan de rechter een dergelijke opschorting gelasten. Pas nadat de procedure is hervat, wordt de uitvoering van de vrijheidsstraf opgeschort.

---

18. Artikel 423, lid 3, NPK luidt: „De procedure tot hervatting van de strafprocedure wordt beëindigd indien de bij verstek veroordeelde persoon zonder gegronde reden niet ter terechtzitting verschijnt.”

19. Commentaar bij deze bepaling: een andere, bijkomende voorwaarde wordt gesteld voor de vernietiging van het bij verstek gewezen vonnis op verzoek van de bij verstek veroordeelde persoon. De eerste voorwaarde is dat dit verzoek wordt ingediend binnen een termijn van zes maanden na de datum waarop de betrokkene kennis heeft gekregen van de veroordeling (artikel 423, lid 1, NPK). De tweede voorwaarde houdt in dat de bij verstek veroordeelde in persoon voor de rechter verschijnt in het kader van de procedure die is ingeleid naar aanleiding van zijn verzoek om een nieuw proces (artikel 423, lid 3, NPK).

20. Indien de bij verstek veroordeelde persoon om een nieuw proces verzoekt, maar niet in persoon voor de rechter verschijnt, zal zijn verzoek niet ten gronde worden behandeld. In plaats daarvan wordt de procedure inzake dit verzoek beëindigd. De veroordeling bij verstek wordt daarmee bevestigd.

21. Bijgevolg leidt de weigering van de bij verstek veroordeelde om in persoon voor de rechter te verschijnen tot de beëindiging van de procedure. De veroordeling bij verstek blijft van kracht.

22. Artikel 423, lid 3, NPK is een uitzondering. In de andere gevallen van hervatting van de procedure – artikel 424, lid 4, juncto artikel 422, lid 1, NPK – wordt een dergelijke voorwaarde niet gesteld. In deze gevallen is de niet-verschijning van de veroordeelde, die recht heeft op een nieuw proces, geen reden om de procedure stop te zetten.

---

23. Artikel 423, lid 4, NPK luidt als volgt:

„Indien een bij verstek veroordeelde persoon met het oog op de tenuitvoerlegging van een onherroepelijk vonnis is gedetineerd en de rechter de strafprocedure hervat, neemt hij in zijn beslissing tevens een beslissing over de veiligheidsmaatregel.”

24. Commentaar bij deze bepaling: zij biedt de rechter niet alleen de mogelijkheid om de procedure te hervatten – dat wil zeggen de veroordeling te vernietigen en de procedure ten gronde te hervatten – maar ook om de voorlopige hechtenis van de betrokkene te gelasten.

25. De betrokkene moet in eerste instantie een vrijheidsstraf uitzitten wegens zijn veroordeling bij verstek. Op grond van zijn verzoek om een nieuw proces wordt het verstekvonnis vernietigd. De betrokkene kan dus de naar haar aard reeds opgeheven straf niet meer ondergaan. De rechter kan evenwel beslissen de betrokkene niet vrij te laten, maar zijn hechtenis te handhaven, zij het reeds als procedurele maatregel, namelijk als de veiligheidsmaatregel „voorlopige hechtenis”. Ondanks de vernietiging van het verstekvonnis en de hervatting van de procedure wordt de detentie van de betrokkene op deze wijze gehandhaafd, maar thans om een andere reden.

26. Dit onderstelt evenwel dat de bij verstek veroordeelde persoon reeds is begonnen met het uitzitten van zijn vrijheidsstraf, aangezien artikel 423, lid 4, NPK onderstelt dat de bij verstek veroordeelde persoon is gedetineerd ter uitvoering van zijn straf.

27. Artikel 423, lid 4, NPK is een uitzondering. In de overige gevallen van hervatting van de procedure op grond van artikel 422, lid 1, NPK wordt die voorwaarde niet gesteld. In die gevallen is de kwestie van [het gelasten van] de veiligheidsmaatregel niet aan de orde (artikel 424, lid 4, juncto artikel 426 juncto de artikelen 353-355 NPK).

---

28. Algemeen commentaar bij de procedure van artikel 423 NPK: deze procedure heeft tot doel ervoor te zorgen dat een bij verstek veroordeelde persoon na de hervatting van de procedure kan worden gedetineerd. De voorwaarden worden geschapen om deze detentie te handhaven nadat die persoon een verzoek om een nieuw proces als bedoeld in artikel 9 van de richtlijn heeft ingediend. Concreet:

29. Een bij verstek veroordeelde persoon heeft recht op een nieuw proces voor zover de procedure tegen hem bij verstek heeft plaatsgevonden en hij niet officieel in kennis is gesteld van de beschuldiging. De onderhavige procedure heeft bij verstek plaatsgevonden aangezien de autoriteit die de strafprocedure tegen de betrokkene voerde, hem ondanks alle inspanningen niet heeft kunnen lokaliseren om hem van de beschuldiging in kennis te stellen. Er wordt dan ook, zij het stilzwijgend, van uitgegaan dat de bij verstek veroordeelde persoon met succes is gevlucht.

30. Het doel is dus te voorkomen dat die persoon na de hervatting van de procedure opnieuw op de vlucht slaat. Daartoe is het noodzakelijk dat de betrokkene in voorlopige hechtenis wordt genomen.

31. Om die reden is artikel 423, lid 3, NPK in het leven geroepen, dat de persoonlijke aanwezigheid van de bij verstek veroordeelde persoon vereist. Indien de betrokkene niet verschijnt (dat wil zeggen indien hij nog steeds voortvluchtig is), wordt de op zijn verzoek ingeleide procedure beëindigd. De veroordeling bij verstek blijft dan van kracht.

32. Indien de bij verstek veroordeelde persoon evenwel voor de rechter verschijnt, bestaat reeds de mogelijkheid dat hij met het oog op de tenuitvoerlegging van de veroordeling bij verstek wordt gedetineerd. Dit is het geval omdat het door de betrokkene ingediende verzoek niet leidt tot opschorting van de uitvoering van de straf (artikel 423, lid 2, NPK).

33. Overeenkomstig artikel 424, lid 4, NPK behandelt de rechter het verzoek om een nieuw proces in openbare terechtzitting. Dit betekent dat hij eerst de partijen hoort en dan een beslissing neemt binnen een bepaalde termijn, die gewoonlijk maximaal 30 dagen bedraagt (artikel 424, lid 4, junctis artikel 426 en artikel 354, lid 4, NPK). Indien de bij verstek veroordeelde persoon wordt aangehouden wanneer hij voor de rechter verschijnt, zit hij gedurende die periode zijn op grond van de veroordeling bij verstek opgelegde vrijheidsstraf uit.

34. Volgens vaste rechtspraak legt de rechter die bij zijn beslissing het verzoek om een nieuw proces toewijst, in een zeer groot aantal gevallen de veiligheidsmaatregel „voorlopige hechtenis” op. Dit betekent dat de bij verstek veroordeelde persoon gedetineerd blijft, ongeacht of zijn veroordeling bij verstek wordt vernietigd.

35. Die persoon heeft, wanneer hij of zij opnieuw beschuldigde is geworden, het recht om te allen tijde te verzoeken om opheffing van zijn detentie. Dit verzoek wordt behandeld overeenkomstig de algemene procedureregels, [te weten] de artikelen 65 en 270 NPK.

ONTVANKELIJKHEID VAN HET VERZOEK OM EEN PREJUDICIËLE BESLISSING

36. VB is nog niet veroordeeld in het hoofdgeding. Er bestaat echter enige waarschijnlijkheid dat tegen hem een veroordeling zal worden uitgesproken en dat deze onherroepelijk zal worden.

38. Artikel 8, lid 4, tweede volzin, van richtlijn 2016/343 schrijft voor dat een bepaalde kennisgeving wordt gedaan aan de persoon die bij verstek is veroordeeld zonder dat aan de voorwaarden van lid 2 is voldaan. Derhalve is de verwijzende rechter verplicht om tot een dergelijke kennisgeving over te gaan. Opdat [deze kennisgeving] daadwerkelijk nuttig is, is het noodzakelijk dat alle procedurele voorwaarden die in acht moeten worden genomen bij de indiening van een verzoek om een nieuw proces, volledig worden uiteengezet. Dit houdt tevens in dat VB ervan in kennis wordt gesteld dat hij persoonlijk moet verschijnen voor de rechter die de gegrondheid van zijn verzoek om een nieuw proces zal onderzoeken, en dat zijn verzoek bij gebreke daarvan niet zal worden behandeld en de procedure zal worden stopgezet. Dergelijke kennisgeving hoeft enkel te worden gedaan indien artikel 423, lid 3, NPK verenigbaar is met het Unierecht.

39. De verwijzende rechter heeft dan ook belang bij de vaststelling of er al dan niet sprake is van een dergelijke verenigbaarheid, zodat hij weet of hij VB ter

kennis moet brengen dat hij persoonlijk voor de rechter dient te verschijnen om een gunstig antwoord te krijgen op zijn verzoek om een nieuw proces.

40. De ontvankelijkheid van de prejudiciële verwijzing kan ook vanuit een ander gezichtspunt worden beschouwd, namelijk in de context van de volgende vraag: Is het met het Unierecht verenigbaar dat een strafprocedure wordt gevoerd in afwezigheid van de verdachte, indien het bij verstek gewezen vonnis niet alleen wordt vernietigd op verzoek van de bij verstek veroordeelde persoon, maar deze tevens in persoon moet verschijnen voor de rechter die de gegrondheid van dat verzoek toetst, waarbij deze persoonlijke verschijning kan leiden tot zijn detentie en die hechtenis kan voortduren na de vernietiging van het vonnis en de hervatting van de procedure?

41. De verwijzende rechter wijst erop dat hij de zaak onderzoekt in afwezigheid van VB. Dit betekent dat hij op VB het Unierecht toepast, met name artikel 8, lid 4, eerste volzin, van richtlijn 2016/343. De verwijzende rechter moet zich er dus niet alleen van vergewissen dat hij de verstekprocedure in overeenstemming met deze richtlijn voert, maar ook dat de eventuele veroordeling die hij na afloop van de procedure uitspreekt, in overeenstemming is met artikel 9 van de richtlijn wat het recht van de bij verstek veroordeelde persoon op een nieuw proces betreft. In het bijzonder moet worden gewaarborgd dat de bij verstek veroordeelde persoon het recht op een nieuw proces heeft onder de in het nationale recht vastgestelde voorwaarden, die in overeenstemming [moeten] zijn met de richtlijn.

42. De verwijzende rechter wijst erop dat het niet met het Unierecht verenigbaar zou zijn dat een nationale rechter een verstekvonnis wijst in het volle besef dat de bij verstek veroordeelde persoon niet ten volle zijn recht op een nieuw proces als bedoeld in artikel 9 van richtlijn 2016/343 geniet. Volgens artikel 8, lid 4, tweede volzin, van de richtlijn zijn verstekprocedures en verstekvonnissen in het geval waarin niet aan de voorwaarden van artikel 8, lid 2, is voldaan, alleen toelaatbaar omdat de bij verstek veroordeelde persoon recht heeft op een nieuw proces onder de voorwaarden van artikel 9 [zie ook arrest van 19 mei 2022, Spetsializirana prokuratura (proces tegen een voortvluchtige verdachte), C-569/20, EU:C:2022:401, punten 27 en 45]. Indien deze persoon niet over deze mogelijkheid beschikte of deze mogelijkheid aanzienlijk werd beperkt door een nationale bepaling, zou de rechter die deze strafprocedure bij verstek voert, daadwerkelijk artikel 9 en artikel 8, leden 4 en 2, van de richtlijn schenden. Elke twijfel dat de gerechtelijke procedure in strijd met het Unierecht is gevoerd, brengt evenwel met zich mee dat een verzoek om een prejudiciële beslissing moet worden ingediend teneinde die twijfel te bevestigen dan wel te weerleggen.

43. Ten slotte heeft het Hof van Justitie van de Europese Unie reeds geoordeeld dat prejudiciële verwijzingen in soortgelijke gevallen toelaatbaar zijn. Het gaat om een reeks zaken die betrekking hebben op de overlevering van een persoon tegen wie een Europees aanhoudingsbevel is uitgevaardigd. In deze gevallen heeft de uitvoerende rechterlijke autoriteit van een nationale rechterlijke instantie twijfels over de rechtmatigheid van toekomstige procedurele of feitelijke handelingen van

een andere nationale rechterlijke instantie of een andere nationale uitvoerende autoriteit, waarbij deze twijfels wellicht voldoende vaag zijn, aangezien zij zien op onzekere toekomstige handelingen van feitelijke of juridische aard [arresten van 5 juli 2016, ██████████ ██████████ C-404/15 en C-659/15 PPU, EU:C:2016:198; 25 juli 2018, Minister for Justice and Equality (gebrek in het gerechtelijk apparaat), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586; 25 juli 2018, Generalstaatsanwaltschaft (detentieomstandigheden in Hongarije), C-220/18 PPU, EU:C:2018:589, en 20 mei 2021, Azienda Sanitaria Provinciale di Catania, C-128/19, EU:C:2019:857).

In casu heeft een nationale rechter (die de zaak behandelt in afwezigheid van de verdachte) twijfels over de rechtmatigheid van het toekomstige optreden van een rechter die tot dezelfde nationale rechtsorde behoort (en die zal beslissen op een eventueel verzoek van de bij verstek veroordeelde persoon om een nieuw proces). Deze twijfels zijn gebaseerd op de uitdrukkelijke wetsbepaling en de rechtspraak ter zake.

44. Derhalve wordt verzocht ervan uit te gaan dat de verwijzende rechter een juridisch belang heeft bij de indiening van het onderhavige verzoek om een prejudiciële beslissing. Anders zou het verenigbaar zijn met het Unierecht en ook met artikel 47 van het Handvest dat een nationale rechter een bepaalde beslissing geeft (namelijk een in afwezigheid van de verdachte gewezen vonnis ten gronde) in het volle besef dat hij met het geven van die beslissing weliswaar niet het Unierecht heeft geschonden, maar bij de tenuitvoerlegging daarvan (en meer bepaald in de procedure over een eventueel nieuw proces) het Unierecht zal schenden.

Met andere woorden, de rechter zou die beslissing geven in het volle besef dat de in artikel 8, lid 4, en artikel 9 van richtlijn 2016/343 vervatte waarborg niet zijn volle werking zou hebben.

GEGRONDHEID VAN HET VERZOEK OM EEN PREJUDICIËLE BESLISSING

45. Krachtens artikel 9 van richtlijn 2016/343 heeft een bij verstek veroordeelde persoon recht op een nieuw proces wanneer niet is voldaan aan de in artikel 8, lid 2, [van de richtlijn] gestelde voorwaarden.

46. De enige voorwaarde die in deze bepaling voor een dergelijk nieuw proces wordt genoemd, is het verzoek daartoe van de bij verstek veroordeelde persoon („[...] [verdachten of beklaagden] recht hebben op [...]”). Artikel 9 zegt echter niets over de verplichting van de bij verstek veroordeelde om in persoon te verschijnen voor de rechter die op zijn verzoek beslist.

47. Het optreden van deze rechter is noodzakelijk omdat hij bevoegd is om te oordelen of een ontvankelijk verzoek om een nieuw proces is ingediend. Met name is de rechter ook bevoegd om de precieze aard van het nieuwe proces als

bedoeld in artikel 9 te beoordelen: een volledig nieuw proces of een gedeeltelijk nieuw proces.

48. Het nationale recht (artikel 423, lid 3, NPK) voorziet dus in een aanvullende, niet in artikel 9 van de richtlijn genoemde voorwaarde voor de toewijzing van een verzoek om een nieuw proces. Deze voorwaarde bestaat in de persoonlijke verschijning van de bij verstek veroordeelde.

49. De vraag rijst of deze aanvullende voorwaarde verenigbaar is met het Unierecht. Het lijkt geen twijfel dat de richtlijn uit haar aard in beginsel geen rechtstreekse werking heeft en moet worden omgezet. In het onderhavige geval verleent artikel 9 van richtlijn 2016/343 evenwel rechten aan de justitiabelen tegenover een overheidsinstantie. Deze bepaling is bovendien voldoende duidelijk en voor de toepassing ervan hoeft de nationale wetgever geen voorschriften ter zake vast te stellen. De bepaling heeft dan ook rechtstreekse werking [arresten van 17 december 2020, Generalstaatsanwaltschaft Hamburg, C-416/20 PPU, EU:C:2020:1042, punt 55, en 19 mei 2022, Spetsializirana prokuratura (proces tegen een voortvluchtige verdachte), C-569/20, EU:C:2022:401, punt 28).

50. Tegen deze achtergrond wordt de prejudiciële vraag gesteld of het opleggen van een nieuwe, aanvullende voorwaarde die niet in artikel 9 van richtlijn 2016/343 is opgenomen, te weten het vereiste van de persoonlijke verschijning van de bij verstek veroordeelde persoon voor de rechter die beslist over de gegrondheid van het verzoek om een nieuw proces, verenigbaar is met artikel 9 van die richtlijn.

51. Dit vereiste is uit zijn aard beperkend, aangezien het afbreuk doet aan de doeltreffendheid van het door artikel 9 aan een bij verstek veroordeelde persoon toegekende recht te verzoeken om een nieuw proces en dit te verkrijgen.

52. De vraag rijst dan ook of het vereiste van artikel 423, lid 3, NPK verenigbaar is met het doeltreffendheidsbeginsel. Volgens dit beginsel mag de omzetting van een Unierechtelijke bepaling door een bepaling van nationaal recht de uitoefening van de door het Unierecht verleende rechten niet uiterst moeilijk of onmogelijk maken [arrest van 20 mei 2021, X (LPG-tankwagens), C-120/19, EU:C:2021:398, punt 69].

53. Het in artikel 423, lid 3, NPK neergelegde vereiste dat de bij verstek veroordeelde in persoon verschijnt, doet feitelijk in aanzienlijke mate afbreuk aan de doeltreffendheid van het bij artikel 9 van de richtlijn toegekende recht, aangezien de bij verstek veroordeelde persoon het risico loopt gedetineerd te worden en aldus de in zijn afwezigheid uitgesproken veroordeling wordt uitgevoerd, terwijl het juist deze veroordeling is waarvan de betrokkene de vernietiging [kan] vorderen en verkrijgen. Zodra de procedure wordt hervat, is de kans zeer groot dat deze detentie als voorlopige hechtenis zal worden voortgezet (zie de punten 23-26 en 34 hierboven).

54. Er dient uitdrukkelijk op te worden gewezen dat het krachtens artikel 8, lid 4, eerste volzin, van de richtlijn toelaatbaar is om een veroordeling bij verstek ten uitvoer te leggen buiten de in lid 2 bedoelde gevallen. Dit betekent dat de uitvoering van een bij verstek opgelegde straf op zichzelf niet in strijd is met artikel 8 of artikel 9 van de richtlijn.

55. In het onderhavige geval begint die uitvoering evenwel nadat de bij verstek veroordeelde persoon om een nieuw proces heeft verzocht, dat wil zeggen nadat hij zijn recht krachtens artikel 9 [van de richtlijn] heeft uitgeoefend. In een dergelijk geval is het twijfelachtig of de uitvoering van de bij verstek opgelegde straf niet reeds onrechtmatig is.

Het risico op een dergelijke detentie zou een bij verstek veroordeelde persoon ervan kunnen weerhouden zijn recht krachtens artikel 9 van de richtlijn uit te oefenen.

56. Artikel 8, lid 4, tweede volzin, van de richtlijn gaat in dezelfde richting. Op grond van deze bepaling moet een bij verstek veroordeelde persoon in kennis worden gesteld van zijn recht op een nieuw proces, zodra hij is gedetineerd. Met andere woorden: eerst wordt de bij verstek veroordeelde persoon aangehouden en vervolgens wordt hij in de gelegenheid gesteld om zijn recht op een nieuw proces krachtens artikel 9 uit te oefenen.

57. In de litigieuze nationale regeling is de volgorde omgekeerd. Eerst verzoekt de bij verstek veroordeelde persoon om een nieuw proces, waarbij hij gebruikmaakt van zijn recht krachtens artikel 9. Vervolgens is hij verplicht om in persoon voor de rechter te verschijnen, met de mogelijkheid dat hij wordt gedetineerd en dat aldus de bij verstek opgelegde straf wordt uitgevoerd.

58. Het lijkt er dus op dat het risico op detentie de noodzakelijke prijs is die een bij verstek veroordeelde persoon moet betalen opdat zijn recht krachtens artikel 9 daadwerkelijk effect sorteert. Zoals reeds is vermeld (zie de punten 18-21 hierboven), wordt het verzoek om een nieuw proces niet behandeld indien de bij verstek veroordeelde persoon niet verschijnt voor de rechter bij wie hij een verzoek om een nieuw proces als bedoeld in artikel 9 [van de richtlijn] heeft ingediend.

59. Artikel 423, lid 3, NPK doet dus afbreuk aan de kern van het bij artikel 9 van de richtlijn toegekende recht. Dit recht beschermt de bij verstek veroordeelde persoon tegen de uitvoering van de bij verstek opgelegde straf, terwijl artikel 423, lid 3, NPK vereist dat de bij verstek veroordeelde persoon zich vrijwillig blootstelt aan het risico op aanhouding en een deel van de bij verstek opgelegde straf ondergaat, opdat het door hem reeds ingediende verzoek als bedoeld in artikel 9 ten gronde kan worden onderzocht en in voorkomend geval kan worden toegewezen.

60. Een identieke vraag heeft het Europees Hof voor de Rechten van de Mens besproken in punt 87, tweede volzin, van zijn arrest van 13 februari 2001,

██████ tegen Frankrijk, nr. 26731/96, CE:ECHR:2001:0213JUD002973196, [te weten] de vraag of een bij verstek veroordeelde persoon zich bij de autoriteiten moet melden om te verkrijgen dat een proces wordt gevoerd in zijn aanwezigheid.

61. Om de hierboven uiteengezette redenen geeft de verwijzende rechter de volgende

BESLISSING:

Aan het Hof van Justitie van de Europese Unie wordt de in punt 2 geformuleerde vraag **VOORGELEGD** met het **VERZOEK OM EEN PREJUDICIËLE BESLISSING**.

De beslissing kan niet worden aangevochten.

[omissis]